

ER DE KLAR OVER

at vi når langt og får folk i hele landet i tale?

HAR DE NOE PA HJERTET så bruk våre annonsespalter

32 øre pr. mm. Reservert plass etter avtale.

Nr. 9

Lørdag 10. mars 1951

5. årg.

Voldsom opphisselse i Danmark i anledning forhistorien til den tyske besettelse

„Wie dumm haben wir gehandelt“!

Av Hroar Hovden

I.

A tenke er så besværlig at mange fortrekker å dømme.

HVOR DUMME HAR VI IKKE VÆRT, sa nylig en av de kloke blant seierherrene.

Hvis noen skulle falle på å tro at det var en av våre hjemlige samfunnssøtter som sa disse vettuge ord og dermed ga uttrykk for sannhets erkjennelse, så er han på villspor. Slikt kan ikke sies og enda mindre forståes, av «seierherrene» i Norge — ennå. I vårt land har dagens makthavere annet å bestille enn å granske bjelken i sitt eget øye. De er iherdig opptatt med å drive jakt etter mulige splinter i sin broders øyne. Og jakten har vært vellykket. Justisdepartementet melder («Aftenposten» 10. febr. 1951) om et jaktbytte på 92.898 brodersplinter inntil ifjor høst. Det betyr at mer enn to og nitti tusen åtte hundre og åtte og nitti norske kvinner og menn er «dømt for landssvik» i den tiden **Mot Dag-isten O. C. Gundersen** har sittet som sjef for justisdepartementet!

Om noe funn av bjelker i eget øye meldes intet — sikkert fordi disse ennå holdes skjult bak æresgasjer, ordenspåneng, historieforsknings og annen menneskelig skrøpeligheit som møll og rust fortærer. Jeg sier med Hamsun: Vi har tid til å vente — enda en tid. Ynkkeligheten kommer for dagen sammen med sannheten.

Nei, det var nok ingen hjemlig storhet som sa de vettuge ordene, for slike storheter vil ha «ro omkring rettsoppgjøret», og da må der ikke snakkes. Gravens absolutte stillhet skal senke seg over de 92.898 «landssvikere» som — de aller fleste med urette — har fått sin personlige ære tilsvinet. Så kan de demokratiske historieforskere få boltre seg fritt, og pøse inn i de nye generasjoner sin gift om hundre tusen forræderske forfedre i dette land. Det må bli en stolt historie om Norge — kjempers fødeland! Ja, for selvsagt var det ikke bare forrædere i landet, men også kjempere og kjempere, og disse siste var oppdradd og herdet i Mot Dag og andre «folke-demokratiske» organisasjoner.

Nei, det var nok hverken Gundersen, Berggrav eller «Dagbladet» som var kommet til sannhets erkjennelse. Var det likt seg. Det ville jo også vært en grov fornærmelse å tro noe slikt. En fornærmelse mot fornuften.

Derimot var det Eisenhower!

Det påståtte Rostockmøte mellom tyske og danske forhandlere fant sted 17. mars 1940

Den norske presse har vist liten interesse for spørsmålet, men undersøkelsenes utfall av stor interesse for Norge

Dølgene går for tiden høyt i Danmark i anledning av A. Olesens bok «Fra utrykte kilder. Rostockmøtet og Danmarks Besættelse». Men lite er hittil fremkommet i norsk presse om saken, som er av stor betydning for tyskernes besettelse av Norge. Hva saken dreier seg om vil fremgå av nedenstående gjengivelse av det stenografiske referat fra den parlamentariske kommisjons møte 7. februar dette år. Fhv. folketingsmann, pastor Johannes Carl Schmidt møtte til forklaring og vi gjengir følgende:

«Formannen: ... — Men så går vi tilbake til den pjece (Olesens bok), der her er tale om. Der søges nærmere dokumentert de allerede tidligere offentlig fremsatte påstander om, at der den 17. mars 1940 eller i hvert fall i dagene deromkring skulle være avholdt et møte i Doberan ved Rostock mellem danske og tyske forhandlere, og her skulde være truffet forhåndsavtale om en såkalt gnidningsløs tysk besettelse av Danmark, d.v.s. uden at der fra dansk side blev gjort modstand.

Der er blevet hævdet, at den daværende udenriksminister P. Munch skulde have deltaget i mødet som leder av den danske forhandlingsdelegation. Idet jeg straks bemærker, at Dr. Munch overfor kommissionen i sin tid på forespørgsel har erklæret aldrig at have deltaget i et saadant møte og intet i øvrigt til kende til at et saadant møde var holdt, vil jeg nu

vel nærmest om Krigens videre Forløb og at det muligens kunde betyde at Danmark blev inddraget i Krigen, men det Positive jeg har at sige om Doberan—Rostock-mødet indskrænker sig til at de to Herrer Munch og Jacobsen var i Rostock samme dag.»

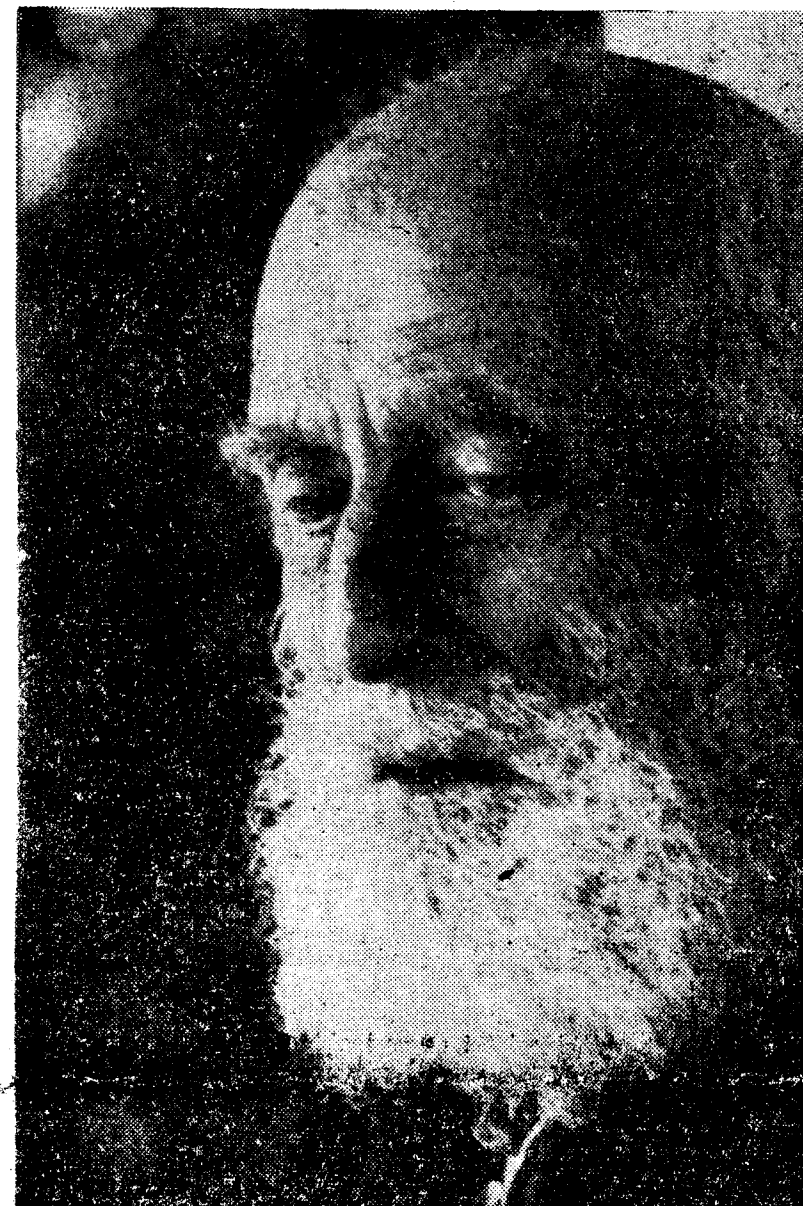
I denne forbindelse dokumenterte formannen en skrivelse fra Kongens kabinetssekretær hvori meddeltes at «der ikke sees at være meddelt den daværende udenriksminister tilladelse til at udrejse af landet i marts maaned 1940.» (!!!).

.... (Formanden): «Altsaa, fastholder De stadigvæk paastanden?»

Schmidt: Jeg må måske gøre de herrer opmærksom paa, at det ikke er saa let at fastholde en påstand om alle de detaljer, der ligger saa langt tilbage, men De ser af denne fremstilling her, at jeg var meget overbeviset. Jeg tænkte aldrig paa at

Dikterkjempens skjebne.

Av Arne Bergsvik

en stolt historie om Norge — kjempers fødeland! Ja, for selv sagt var det ikke bare forrædere i landet, men også kjemper og kjempere, og disse siste var oppdradd og herdet i Mot Dag og andre «folke-demokratiske» organisasjoner.

Nei, det var nok hverken Gundersen, Berggrav eller «Dagbladet» som var kommet til sannhets erkjennelse. Var det fikt seg. Det ville jo også vært en grov fornærmelse å tro noe slikt. En fornærmelse mot fornuften.

Derimot var det Eisenhower!

Da den amerikanske general på sin Europareise kom til Frankfurt, holdt han en tale. I denne talen sa han blant annet følgende, som jeg ikke har sett gjengitt i norske aviser, og som jeg derfor gjengir etter en tysk (i norsk oversettelse):

«Jeg hører ikke med blant de mennesker som fortaper seg i fortiden. Jeg leter ikke etter syndebukker, enda jeg tror det gis mange anledninger for noen hver av oss til å si: Hvor dumme har vi ikke vært! For meg er det framtiden som teller».

Som den gode soldat Eisenhower er, sørget han for at det i hans kjølvann fulgte en rekke straffenedsettelse, benådninger og løslatelser av såkalte «krigsforbrytere». Dyktige tyske generaler, industrimenn og politikere (gjerne «nazister») må kunne brukes til nyttigere ting enn lediggang og skuebrød for blodtørstige «demokrater», mente han vel. Dessuten er vel soldaten i ham kommet fram til det standpunkt at det er uridderlig — ja kanskje endog farlig — i all framtid å betrakte og behandle den beseirede som «krigsforbryter». Det må minst en Ola Nordmann med «holdning» til for å kunne la seg innbille — og for alvor tro — at en «rettspleie» som ikke finner en eneste krigsforbryter hos seierherrene, men til gjengjeld så mange flere hos de beseirede, har noe med rett og rettfærdighet å bestille.

14. februar 1951.

Poststyret gjeninntar tidligere NS-medlem som poståpner

Vedtaket har virket som salt i to jøssingjomfruers sure øyne

Vi nordmenn er vist et underlig folkeferd? Ikke før har man proklamert, at nå skal **følgeslutt** være slutt og de som var NS skal gli inn i gjen i «samfunnet». Ja så heter det. Men hvordan er det i praksis? Et lite eksempel fra Nordre Toten:

Fru Tilla Holter, som under okkupasjonen var fylkesfører for NSK både i Opland og Hedmark var før «frigjøringen» poståpner i Nordre Toten, nærmere betegnet Nordlia. Da «freden» brøt løs, ble både hun og hennes tre barn satt bak lås og slå, og postkontoret ble naturligvis berøvet henne. Man kunne da ikke ha en poståpner, som var så nasjonal og fedrelandssinnet som Tilla Holter. Hun gjennomgikk konsentrasjonsopphold ved tre forskjellige steder. Ved det siste pådrog hun seg «tub.» ved smitte, og hun måtte løslates. Hun lå lenge syk etterpå, men er nå så vidt bra, at hun kan skjøtte sine mange gjøremål, da hun også driver en liten gård. Hennes

mann var først banksjef, men etter at han tok avskjed kjøpte han et lite yndig sted i Nordlia, hvor det var kjøpmannsforretning og poståpneri.

Da mannen døde og etterlot seg kone og tre barn, satte fru Holter alt inn på å berge seg og sine. Hun solgte forretningen etter noen års forløp, men fortsatte poståpneriet inntil «frigjøringen». Hennes tre barn var nasjonale som hun selv. Den eldste sønnen drog til fronten for å kjempe mot bolsjevikene og var så heldig å komme tilbake, dog etter flere ganger å være såret. Hennes annen sønn var AT-offiser og hennes datter er kunstnerinne av Guds nåde. Hun har bl. a. hatt egen konsert i Aulaen i Oslo og høstet fortjent ros. Selv er fru Holter det mest begavede og mest godgjørende menneske i kretsen.

Så til nyttår kom det beskjed fra Poststyret, at hun kunne få ta over postkontoret igjen, og

— Forts. side 3 —

værende udenriksminister P. Munch skulle have deltatt i mødet som leder av den danske forhandlingsdelegation. Idet jeg straks bemærker, at Dr. Munch overfor kommissionen i sin tid på forespørsel har erklært aldrig at have deltatt i et saadant møte og intet i øvrigt i kende til at et saadant mødes avholdelse, vil jeg nu spørge Dem, om De fastholder det av Dem i nevnte pjece side 35 i et brev av 15. november f. å. meddelte. Brevet er sendt til hr. Olesen, udgiveren af pjecen. Jeg går ud fra, at det er Dem bekendt, men jeg læser det op af hensyn til det stenografiske referat. Der staar i brevet.

«De har henvendt Dem til mig ang. Doberan—Rostockmødet. Det er rigtigt, at jeg ved et Tilfælde blev Vidne til at Dr. Munch og Dr. Jacobsen samme dag, 17. Marts 1940 var til stede i Rostock.

Jeg var den gang i Mecklenburg i et fuldkommen privat ærende, og var ikke saa lidt overrasket over at møde Dr. Munch i Rostock. Vi havde en kort samtale. Dr. Munch mente at skulle forklare sin Tilstedeværelse som et Weekendbesøg. Min overraskelse forøgedes, da jeg kort efter mødte Dr. Jacobsen og erfarede, at han var tilstede, for muligens at assistere ved Forhandlinger mellem Dr. Munch og Himmler. Da jeg snart merkede, at mit tilfældige ophold i Rostock paa begge Sider virkede generende, prøvede jeg ikke paa at faa nærmere besked, men reiste videre.

Det var for mig dog klart, at det ikke var Smaating man vilde tale om,

Dr. Rudolf Jacobsens erklæring Under eds tilbud

Oplyst om betydningen af en erklæring under eds tilbud forsikrer jeg, Dr. Rudolf Jacobsen, født 1. mai 1908 i Hamburg, følgende under eds tilbud:

Den 16. mars 1940 fik jeg — formodentlig paa grund af mit personlige kjendskab til danske forhold — af chefen for SS-personalavdeling, generaløjntant Schmitt, befaling til straks i civilt tøj at begive mig til Rostock og der holde mig til disposition for SS-rigsføreren Heinrich Himmler.

Denne skulle, som generaløjntant Schmitt sagde til mig, rejse derhen til lige saa viktige som hemmelige forhandlinger med ledende utenlandske personligheder.

Hvorfor ble Rostockmødet hemmeligholdt?

Forlik med modstandsbevegelsen

Olesen, s. 64: «Det synes ufatte-

ligt, at en begivenhed, der som Rostockmødet sætter skel i Danmarks historie, har kunnet hemmeligholdes i over ti aar, naar henvend 20 personer

... (Formanden): «Altsaa, fastholder De stadigvæk paastanden? Schmidt: Jeg maaske gøre de herrer opmærksom paa, at det ikke er saa let at fastholde en hukommelse alle de detaljer, der ligger saa langt tilbage, men De ser af denne fremstilling her, at jeg var meget overrasket. Jeg tænkte aldrig paa at man kunde træffe Dr. Munch der, eller Jacobsen, saa paa een gang at træffe den ene og så træffe den anden, det hæfter sig jo fast i hukommelsen, og jeg kan ikke sige andet i dag, end at jeg har set de to herrer der ... Det hviler på mit bekendtskab med Dr. Jacobsen, og jeg har ingen grund til at betvile, naar han siger, at det var den 17. marts. Det er ikke min hukommelse, men det hviler på mit bekendtskab med hr. Jacobsen. Men det andet at jeg har set de to herrer, talt med de to herrer, det kan jeg med min beste vilje ikke tage tilbage, for det staar saa fast i min hukommelse, at det for mig er helt umuligt at nægte, hvad mine øjne har set, hvad mine øren har hørt.

Formanden: Jeg forstaaer altsaa nu at De fastholder paa et eller andet tidspunkt at have mødt Dr. Munch og Dr. Jacobsen i Rostock?

Schmidt: Ja.

... Formanden: Men De er sikker paa at det var i 1940? Det kan ikke have været i 1939 f. eks.?

Schmidt: Nej.

Formanden: Det maa have været i 1940?

Schmidt: Ja.

I Rostock erfarede jeg saa af Himmler personlig:

- 1) at den danske udenriksminister Munch hadde givet møde som kontraktpartner, og
- 2) at der blev forhandlet om den gnidningsløse besættelse af Danmark, der som følge af krigsbegivenhedene fra tysk side blev anset som nødvendig.

Jeg hørte ikke til de faa, der blev præsenteret for minister Dr. Munch, men af dem der hørte til Himmlers stab, blev han overfor mig betegnet som den danske udenriksminister.

Hamburg, den 28. november 1950.

Dr. Rudolf Jacobsen.»

(Sign.)

tilhørende to forskjellige nationer har været impliceret. En række omstændigheders samvirken har bidræget hertil. Han nevner at de tyske vitner av frykt for repressalier ikke hittil har

KNUT HAMSUN

DEN SISTE TID har jeg hatt atskillig forbindelse med Nørholmen, og jeg kan ikke lenge tie stille med det bilde av håpløshet som er rullet opp for meg.

Lovløshetens lange arm fanget inn Knut Hamsun, seierherrene slepte ham omkring i anstalter og på gamlehjem, den nynorske rettferdighet fant ut at han hadde vært medlem av Nasjonal Samling og dømte ham til å betale en erstatning på 325 000 kr. Det forelå intet bevis for dette medlemskap, ingen søknad om opptakelse, ingen medlemsbok, ingen kontingentbetaling. Tvertom bevitnet NS tillitsmenn at Hamsun aldri har vært medlem. Men «retten antok», hver NS-mann og kvinne vet hva det betyr, og dømte ham på denne antakelse til å delta i erstatning av det tap som NS ifølge en papirlapp fra Finansdepartementet, en lapp som ingen har villet sette sitt navn under men som dog var tilstrekkelig underlag for nynorske dommere, skal ha påført

vårt fedreland i okkupasjonsårene. I tillegg dertil dømte man fru Hamsun til å betale 150 000 kroner.

Hamsuns aksjer i Gyldendalske Forlag og samtlige inntekter av hans diktning ble pantsatt i Andresens Bank. Hamsun får intet derav og opplever vel ikke at beløpet blir dekket.

Nå sitter han der, 92 år gammel, så godt som blind og døv, uten eksistensmidler. Han og hans hustru skal ha føderåd av Nørholmens inntekter, men denne gård har alltid vært kostbar i drift. Hamsun satte årlig mange penger inn i gården, nå er denne kilde tom og, tross alle Arilds bestrebelse er Nørholmen tilsalgssalg. Nørholmen tilsalgssalg grunn av norske myndigheters uvettige pengeran! I mange år har Hamsun vært ett med Nørholmen.

Sist hørte jeg at hele uthustaket var ramlet sammen, snøtyngden tok det, creaturene ble reddet, men de stod så å si under åpen himmel. Besetningen må selges, gården har tapt i verdi.

Dette er Norges takk til den uredde mann, som gjennom alle år hadde mot til å beholde sine meninger, som gjennom hele okkupasjonen utrettelig arbeidet for å frelse landsmenn fra ulykke. For disse meninger har Norge knust sin store sønn!

Men hans gjerning kan Norge ikke knuse, selv ikke de nåværende makthavere, tross all anstrengelse i den retning. Hamsun hadde så inderlig rett, da han i sin i retten sa: Jeg kan vente, om levende eller død, det spiller ingen rolle.

Fins det da i hele dette land ikke ett eneste menneske med makt og myndighet som kan stoppe dette vanvidd? Som kan sørge for at uretten gjøres god, såvidt det ennå lar seg gjøre? Som kan redde Norges prestisje? Hvor er de mange venner, og hvor er de mange som solet seg i glansen fra giganten?

Norge har for all framtid mistet kravet på å bli regnet med blant kulturnasjoner, hvis landet ikke straks ryster av seg urettens gjerninger.

Billingsstad, februar 1951.

— Fortsettes side 3 —
Arne Bergsvik.

Redaktør Forretningsfører
Arvid B. Arntzen Per Kvendbo

Kontor: Fløyveien 25, Kr.sund. — Telef. 1330. — Redaktøren 2918.
Abonnementspris kr. 16,00 pr. år
Utgitt av Interessentskapet 8. Mai

Dette er fasitten!

I denne forkjetringens tid vil det vel være vanskelig å få ørens lyd for en påvisning av NS-folkenes økonomiske og finansielle innsats under okkupasjonen. Alle instanser synes å ha lagt an på svartmaleri og vil ikke levne dem ære for en skilling. Det kan være velgjørende å friske opp igjen, hva sjefdirektør i Norges Bank sa i Kringkastingen 14. mai 1945, altså i den allerverste hetztiden: «Heldigvis ble man reddet for mange inngrep, fordi tyskerne og NS stod mot hverandre». Eller la oss nevne de 789 mill. kroner, som utgjorde det norske importoverskudd med Tyskland i okkupasjonstiden, en nettogevinst for Norge, fordi Tysklands clearings-tilgodehavende fra okkupasjonstiden ikke blir tilbakebetalt av Norge. Og la oss videre gjengi fra høyesterettsdommen over Ravner og Sandberg, som i sine stillinger «i rikt mål har gavnet land og folk økonomisk og forsyningsmessig», eller Frøtheims virksomhet, som «har hatt positivt heldige virkninger for landets næringsliv», Irgens redning av hjemmeflåten, løst anslått til 300 mill. kroner og AT's innsats som i et hemmelig PM av 4. august 1944 fra Forsvarets overkommando i London ble karakterisert slik: «... AT hittil i virkeligheten er en av de bedrifter som har utført lite arbeid for tyskerne, mens den i stor utstrekning har utført arbeide til varig verdi for landet».

Vi kan gjerne fortsette med å sitere, men vil heller se litt på det kommunale styre, der hvor stifarende ordførere satt og voktet på sin bygds og bys velferd og interesser. Etter gjeldsreduksjonen i 1939 var den samlede kommunegjeld ca. 1200 mill. kroner, og den ble i okkupasjonstiden nedbetalt til ca. 750 mill. kroner for så under det nye styre igjen å stige til uhyggelige høyder. Riktignok var det pengerikelig under okkupasjonen, men det skulle både fast hånd og klarsyn til å baute seg fram mellom de mange skjær og sanere kommunenes gjeld under slike forhold og samtidig sørge for deres sosiale velferd.

Til tross for alle disse dokumentariske bevis har selveste høyesterett gått ut fra, at NS hadde påført landet store tap og at NS-folkene var solidarisk ansvarlige for dette — noe som både professor Andenæs og professor Castberg fant grunnlovsstridig. Høyesterett bygget på en oppgave over tapet framlagt av Erstatningsdirektoratet, en oppgave som aldri har vært offentlig kjent og anerkjent og hvis opphavsmenn er ukjente. Etter denne oppgave skulle NS ha kostet landet 281 mill. kroner, og det er disse som da skal dekkes gjennom de erstatninger som små og store innen NS idømmes og som inndrives med hård hånd av nidkjære jurister som har tatt denne rakkertjeneste på seg.

Vi har krevet det tidligere og vi går ut fra, at det som Erstatningsdirektoratet på et slikt grunnlag har inndrevet, står på en særlig konto, da staten må være forberedt på å betale dem tilbake — både fordi NS ikke kan ha påført staten slike tap, heller tvertimot, og fordi det juridiske grunnlag for et solidarisk-økonomisk ansvar er sviktende.

Denne form for straff ble unnfanget i en overopphetet tid, da protester var forgjeves og da makt var rett. Men de, som håpet å finne en velkommen inntektskilde for staten i denne form for konfiskasjon, vil bli skuffet, når oppgjørets dag kommer og det hele viser seg å være en dundrende underskuddsforretning. Riktignok ble «hele folket av jurister» og medløpere satt i arbeide, men det ble ingen gjenreisning, bare utdypning av kløften i samfunnet mellom dem med «nasjonal holdning» i alle dens avskygninger og dem som holdt maskineriet i gang i okkupasjonstiden med et så påtagelig godt resultat. Dette er fasitten, og den er ikke smigrende for dem, som styrer i dag og lukker øynene for det virkelige forhold. —

Vi slutter i dag med å sitere direktør Lorentz Vogt i «Tønsberg Blad» 11. februar 1950: «Alle er klar over at oppgjøret over hele

«Vi er ikke forbryttere»

Av Erling Bjørnson

DIREKTØR ARNE BERGSVIK

Ved skjebnens spill ble jeg først i natt ferdig med direktør Arne Bergsviks mektige bok «Vi er ikke forbryttere», og spantant skrev jeg ned på bokens siste side: Jeg føler meg glad etter å ha lest boken at jeg ikke har tilhørt den bande, som regjerte etter «frigjøringen», men var «landssviker».

Jeg lå formelig i angst og tenkte på min stortingstid, om også jeg kunne tatt slik skade på min sjel av stemmen fra London —, av den hjemlige propaganda, at jeg kunne vært med et enstemmig Storting og opphøyet til norsk lov den grunnlovsstridige landssvikanordning den flyktede regjering med konge, brakte med seg tilbake til Norge. Om virkelig mitt nasjonale sinnelag i den grad kunne

svekkes, at slikt var mulig! At suggesjonen skulle drevet meg så langt, at jeg under hatets narkeose kunne forråde mitt fædreland, dets ære og ånd. Umulig! Men takke meg til å være «landsforræder» og «dømt» ved ulovlige lover, mot å være en av disse «folkets kårne» eller høyesteretts lakeier som knesatte dette lovverk!

— «Vi har vår karakter og moral i behold, vår samvittighet er ren», sier Bergsvik i sin bok, som i sin helhet kan gi meg alt jeg kunne ønske å si.

Aldri er det kommet ut en bok som i den grad har rensset luften. Alle bør lese den. Den styrker de «dømte», den dømmer og vekker de skyldige. Engang vil denne bok være den store kilde for tidens begivenheter i Norge under og etter okkupasjonen. Et

REFLEKSJONER

VI KOMMER OSS!

Stortingstidende for 1950 er ferdigtrykt og omsendt til de nyhets-hungrende abonnenter. Vi noterer sluttspurten 18. februar. Det forelå da 2424 sider Stortingsreferater, 640 sider odelstingsdebatt og 193 sider lagtingsreferat. Nå er det vel ikke gullkorn alt det som er stenografert, korrigert og trykt, men det hører med til de demokratiske rettigheter, at den som vil skal få anledning til å lese det som virkelig blir sagt i de åpne møter under stortingskuplen. At det kommer sent, skyldes formentlig den demokratiske arbeidsinnsatsen og den merkelige tunghørheten overfor selveste statsministerens mest silkebløte og innsmigrende bønn om større produksjon. Men — bedre sent enn aldri. Kravet om full offentlighet er omsider oppfylt for denne gang. Hvorledes det så blir i år, vet vi ikke. Og vi er uten statsborgerlige rettigheter og den slags, og kan derfor ikke i spørretimer eller interpellasjoner sette presidentskapet noen reaksjonsdrevne rakett i enden for å få fart i tingene. — Engang for lenge siden ble det sagt, at Norsk Telegrambyrås initialer NTB skulle utlegges slik: Noen tid baketter. Det stemmer ikke i dag, men vi er bange for at Stortingstidende har arvet sendretktheten.

DET ER INGEN SOM VIL TALE OM DRESDEN,

fordums en av Europas vakreste byer og i dag bare en eneste stor ruinhaug, hvor man kan gå kilometer etter kilometer uten å finne et ene-

— må vi være stolte over at han er NS!

Det som særlig har grepet meg i boken, er den nasjonale ånd, som lyser ut av den. Men også her har makthaverne med sine lakeier i presse og politikk forsøkt å forskyve sannheten. At de som flyktet i farens stund fra plikt og ansvar, og kom tilbake med det ondeste budskap Norge noensinne har fått — er de nasjonale og vi «dømte» som holdt arbeidslivet ved like, og fulgte internasjonale overenskomster og aldri sviktet pliktens vei mot Norge, er de unasjonale. Aldri er vel begrepene satt mere på hodet. Det er livets gjerninger som viser det nasjonale, ikke makstens avgjørelse. Og ingen bruker sterkere det nasjonale — enn de som tviler. Et nasjonalt sinn kan ikke forenes med forfølgelse av ens neste eller ved å svikte Grunnlovens klare ord for ad «lo-

ste helt hus. Seksårsdagen for den britisk-amerikanske udåd, 13. februar, har imidlertid fått tyskerne i østsonen til å trekke frem noen tall som illustrerer ødeleggelsenes vederstyggelighet. 250.000 mennesker ble smadret til døde i løpet av 90 minutter natten til dødssøndagen 13. februar 1945, da 1800 engelske og amerikanske bombefly slettet ut denne byen som var uten noen som helst militær eller strategisk betydning. Dagen etter kom denne triumferende melding fra London: «650.000 brannbomber ble kastet ned over Dresden sammen med hundrevis av 4 og 2 tons sprengbomber. De tunge amerikanske bombefly, som i dag fortsatte bomberaiden, kastet ned omkr. 1.000 tons bomber over Dresden. Flybesetningene rapporterer, at røken steg opp til 5000 meters høyde». Det var flyktingene fra øst, som av frykt for russerne hadde søkt ly i Dresdens parker, men de regnet ikke med de vestallierte. Russerne bombet ikke noen byer, de foretrakk å finne dem intakte for da ble byttet størst. De vestallierte hadde bare et mål: å ødelegge mest mulig, å drepe flest mulig uten hensyn til at Vestens kultur fikk et sår, som aldri kan gro.

EN DEFINISJON AV DEN AMERIKANSKE UTENRIKSPOLITIKK

ble 13. februar 1951 (seksårsdagen for Dresdens ødeleggelse) forkynt av president Truman under en samtale med otte militærpersoner fra Atlantpaktlandene: «Vi ønsker at alle mennesker skal være lykkelige».

— Vi vet ikke, om han da tenkte på de vergeløse østflyktinger, som omkom i Dresden eller på atombomben over Hiroshima, men det kan jo hende at de er lykkeligst, som bratt forlot denne verdens jammerdal, hvor nød og frykt preger hundredetall av millioner mennesker. Det er vel og blir vel med Trumans store ord som med Atlanterhavsdeklarasjonen: Det er ord, bare ord, som kanskje kan døyve en opprørt samvittighet for en tid, men som ikke bringer menneskeheten et skritt videre. Aftenlandenes undergang er deres eget verk, men de vil ikke se og forstå. Og ord bringer ingen redning.

NAR VI TALER OM LYKKE,

må vi tenke på de baltiske flyktinger. De estlendere, som er i landflyktighet og som på denne måte reddet seg fra de russiske bøder, holder på å danne en verdensorganisasjon. Den heter De frie estlenderes verdensomfattende centralor-

ble «hele folket av jurister» og medføre satt arbeid, men de ble ingen gjenreisning, bare utdypning av kløften i samfunnet mellom dem med «nasjonal holdning» i alle dens avskygninger og dem som hadde maskinistisk hjerneokkupasjonstiden med et så påtagelig godt resultat. Dette er fasitten, og den er ikke smigrende for dem, som styrer i dag og lukker øynene for det virkelige forhold. —

Vi slutter i dag med å sitere direktør Lorentz Vogt i «Tønsberg Blad» 11. februar 1950: «Alle er klar over at oppgjøret over hele linjen betegner et nederlag for gamle anerkjente verdier. Vi er kommet ned i en sump hvorav vi må arbeide oss opp igjen.»

Stortingsmann Wright og pressedirektoratet.

Tvist om et lån til avisdrift under okkupasjonen.

VI har mottatt et dokument som illustrerer hvorledes selv de i dag så «gode nordmenn» så på stillingen under okkupasjonen. Det er utskrift av skifteforhandlingsprotokollen for Porsgrunn i en tvist mellom Kultur- og Folkeopplysningsdepartementet, ved Pressedirektoratet og Skiensfjordens Presses konkurso 23. oktober 1942.

Ifølge A.s Skiensfjordens Presses bøker hadde Pressedirektoratet ved konkursens åpning et tilgodehavende stort kr. 13 539 i selskapet for lån ytet suksessivt fra oktober 1941 og framover. Kravet ble prøvet i

skiftesamling i boet 5. juni 1942, men ikke anerkjent, da man ikke fant at gjelden var stiftet på en for selskapet forpliktende måte.

I juli 1941 ble det sluttet en avtale mellom formannen i styret i A.s Skiensfjordens Presse, disponent Carl P. Wright (den nåværende stortingsmann) og Pressedirektoratet om at staten skulle yte lån til bladets fortsatte drift under den av NS innsatte redaktør. Retten finner beviset at Wright har optrått på egen hånd uten noe mandat fra styret og at selskapet må være uten ansvar for de forpliktelser

ganda, at jeg kunne vært med et enstemmig Storting og opphøyet til norsk lov den grunnlovsstridige landssvikanordning den flyktede regjering med konge, brakte med seg tilbake til Norge. Om virkelig mitt nasjonale sinnelag i den grad kunne

som den inngåtte avtale måtte pålegge det. Etter å ha begrunnet det nærmere sier retten at det i nærværende tilfelle ikke forelå tilstrekkelig grunnlag for at disponent Wright var berettiget, langt mindre forpliktet til på egen hånd å oppta lån hos Pressedirektoratet og at Pressedirektoratets krav ikke kan anerkjennes i boet.

Sakens videre skjebne er oss ukjent, men etter det erstatningsansvar som NS-medlemmer kollektivt er blitt tilpliktet å betale, skulle det være klart at også herr Wright er statens skyldner. Med rente og renters rente skulle beløpet i dag utgjøre omkring kr. 20 000.

Dette måtte være en sak for Riksrevisjonen å etterspore, da jo pengene vitterlig er gått ut av statskassen og Pressedirektoratet med sin utpregede sans for rett og riktighet har gjort hva gjøres kunne for å skaffe pengene tilbake til den opprinnelige eier.

jeg kunne ønske å si. Aldri er det kommet ut en bok som i den grad har rensset luften. Alle bør lese den. Den styrker de «dømte», den dømmer og vekker de skyldige. Engang vil denne bok være den store kilde for tidens begivenheter i Norge under og etter okkupasjonen. Et sårt minne om det moralske forfall krigen brakte. Og kommer ikke den fulle oppreisning vi gjør krav på, vil den historiske ettertid gi den.

Boken er objektiv i hele sitt innhold og uten ondskap, men nevner mange menn, som utførte og gikk foran i «samarbeide med fienden», men som gikk fri en hver forfølgelse, fordi de ikke var innmeldt i det politiske parti Nasjonal Samling.

I dag sitter disse «gode nordmenn» i store stillinger, smykket i kongelig nåde. Det er i grunnen rent latterlig å tenke på — og mange er de sarkastiske bemerkninger forfatteren gir. Også i så henseende en underholdende bok og en kunnskapsmengde med sitater fra inn- og utenlandske kapasiteter. Man leser den med stigende interesse og sitter i den største beundring over viden og klarhet hele boken gir. Så sørgelig det enn er for vårt land at en slikt kraft er satt utenfor sin livsgjerning

det. Det er livets gjerninger som viser det nasjonale, ikke maktens avgjørelse. Og ingen bruker sterkere det nasjonale — enn de som tviler. Et nasjonalt sinn kan ikke forenes med forfølgelse av ens neste, eller ved å svikte Grunnlovens klare ord for ad «lovens vei» å dømme!

Nasjonalisme er å styrke individet i sin gjerning og dermed skjerpe ærgjerrigheten og ikke gjøre en usikker ved å nasjonalisere bedriftene. Det er kommunisme og ikke nasjonalisme. Det er den ideologiske lære for de fedrelandsløse. Nei, er det noen som er nasjonale, som elsker sitt fedreland — så er det nettopp vi «dømte». Vi handlet utelukkende av kjærlighet til fedrelandet uten politiske spekulasjoner eller partiparoler. Vi har Norge i våre hjerter og ikke bare på leppene. Hele vår ferd under okkupasjonen under krigen viser dette. Ikke minst at vi sendte våre sønner i kamp mot ideologen fra øst.

Og Bergsviks bok har styrket vårt nasjonale sinnelag — men samtidig avslørt hulheten av hele forfølgelsen.

La oss så kjøpe denne bok, lære den ut slik at så mange som mulig kan lære oss å kjenne og den nasjonale ånd som ledet vårt arbeid.

LYKKE,
må vi tenke på de baltiske flyktninger. De estlendere, som er i landflyktighet og som på denne måte reddet seg fra de russiske bødler, holder på å danne en verdensorganisasjon. Den heter De frie estlenderes verdensomfattende centralorganisasjon, som skal forene alle landflyktige estlendere i deres kamp for friheten. I høst ble det holdt et møte i Borås med representanter for 30 estniske organisasjoner i Sverige. Det er ca. 22.000 estlendere i Sverige, ble det opplyst, og de har satt seg i spissen for organisasjonsarbeidet, som allerede har fått tilslutning fra 36.000 estlendere i USA, 8000 i Canada, 8000 i Tyskland og 5000 i England. Organisasjonen håper på at vestmaktene vil betrakte den som de landflyktiges centrale politiske representasjon. Og så kjemper de videre den nær sagt håpløse kamp mot kolossen i øst, som fikk Roosevelts og Churchills velsignelse da jernteppet ble skjøvet midt inn i Europas hjerte. Og enda taler man om at alle mennesker skal være lykkelige!

Sang — musikk

Personer med interesse for sang og musikk kan få bli med under ledelse av organist i Kristent Samfund, Kyrresgt. 1, Oslo. Henv. på møtet hver sønd. kl. 19 eller til sokneprest Andersen, Ski

Utenrikskronikk

Bak gudenes hellige fjell

NAR DEN KLOKE og innsiktsfulle indiske statssjef, Pandit Nehru, søker å gyde olje på det opprørte vann i Lake Success, er det ikke bare for om mulig å redde FN's vansirede ansikt. Han tenker selvsagt først og fremst på sitt eget lands sikkerhet, og det er truet mere enn noensinne — denne gang fra nord. Det er nemlig noe som kalles «Sovjets indiske projekt», og det er planen for den kalde krig mot India. Den er allerede begynt med det kommunistiske Kinas invasjon i Tibet, det fjerne og lukkede land med de uane de muligheter. Det siver lite ut om denne aksjon og det siste vi har sett, er en erklæring fra den indiske viseutenriksminister Keskar i det indiske parlament 13. februar 1951 om at kinesiske styrker under framrykkingen i Tibet hadde besatt byen Rima innenfor den indiske grense. Riktignok rømmet de byen igjen da

de ble klar over at det var indisk område, men det viser, hvor flytende grensene er og hvor nær de kommunistiske okkupasjonsstyrker er kommet.

Tibets innlemmelse i Kina og dermed i sovjetinteressenes sektor er det første skritt. Det neste er Tibets omdannelse til et system av kommunistiske militærbaser. Når dette er gjennomført, settes den kalde krig inn fra Himalajas fjell, hvorved India og dets nabolande skal tvinges til underkastelse med det mål å inngå samlingen av sovjetrussiske vasalstater.

Det er en klassisk russisk drøm dette å vinne adgang til Det indiske ocean gjennom en erobring av Thibet, og hvis ikke India støttet av Vestmaktene — og dermed menes fortrinnsvis USA — kan treffe effektive motforanstaltninger i god tid, vil den dag komme da sovjetregjeringen vil oppfordre India til å gå inn i en

allianse med sovjetstyrets statsystem. Det vil bli lokket med å gi India en dominerende posisjon i Asia, med russisk kapital og levering av maskiner til en høyst nødvendig industriell utvikling, med levering av hvete og andre levnedsmidler til en stadig sultende befolkning. Som motydelse vil Sovjet kreve jute, mangan og andre strategiske mangelvarer som India kan levere. Hvis India avslår et slikt tilbud, vil Sovjet ved hjelp av sin allerede velutviklede femtekolonne i India og ved den militære trussel fra basene i Thibet sette landet under fysisk press, og det er med dette fysiske press for øye at det kommunistiske Kina settes inn som erobreren av Thibet i første omgang.

Mere enn tre års forberedende sovjetrussisk spionage er gått for ut for realisering av denne plan. Og dette vet Pandit Nehru. Fra sine etterretningsagenter i Thibet, Sinkiang, Afganistan og Sovjet-Centralasia, likeså meget som fra sine sendemenn i Peking og Moskva har han i de siste år mottatt så mange innberetninger, at de danner et helt bilde av Sovjets indiske projekt. Så sent som våren 1950 gjennomstøvet russiske ekspedisjoner under

påskudd av vitenskapelige forskninger det vestlige Thibet og fant land, som egnet sig fortrinlig til å bli omdannet til kjempe messige militærbaser, hvorfra India kan trues. Man kjenner allerede detaljer i disse planer, som også omfatter flybaser på de store innsjøer og de vidtstrakte sletter nordøst for kongeriket Nepals nordvestre hjørne og bare 500 km. fra New Dehli, Indias hovedstad. Fra disse baser kan hele India utsettes for lammen- de luftangrep, som det vil være umulig å avverge, da basene ligger bak fjellpassene og disse er lett å forsvare mot angrep syd- fra og like lett å passere nord- fra. Distriktene syd for buddhistenes hellige fjell Kailas, gudenes bolig, i Sydvest-Thibet er allerede fra naturens side en eneste gigantisk luftvåpenbase, som kan utbygges med minimale omkostninger. Og de lokker ikke minst fordi de har radioaktive stoffer, som russerne er grådige etter og som deres «vitenskapelige ekspedisjoner» har konstatert på sin ugenerte ferd i egner, hvor grenselinjene mellom India og Thibet er tvilsomme og flytende. India har aldri vært gjenstand for invasjon nordfra over Himalajafjellene og man har vel også

betraktet dem som verdens største og mest ubetvingelige Maginotlinje. Men dette er en skjebnesvanger feiltakelse. Syd for Himalaja ligger riktignok et bredt malariabefengt jungelbelte som tidligere ville ha vært en barriere mot invasjon fra nord, men i dag er slike vanskeligheter overvunnet og veien ligger åpen, først fra luften og siden på landjorden, hvor de tunge panserkollosser baner seg vei overalt. Selvom Himalajafjellene i populære beretninger er berymt for sin tåke og voldsomme snestormer, er de i den henseende ikke så farlige som de europeiske Alper og i Sydvest-Thibet er siktbarheten utmerket. Hertil kommer at det er et fruktbart land hvor det produseres korn, kjøtt, melk og smør nok til selv en stor hær behov året rundt og i buddhistklostrene har det gjennom århundreder konstant ligget lagret mat for et par år til bespisning av de store pilgrimskarere som samles der.

Det er derfor klart at det er meget som lokker, og med en splidaktig verden vest for jernteppet og en kortsynt Asiapolitikk fra de hvites side har Kreml diktatorene et fristende lett spill. Av psykologiske årsaker er

i første omgang innledningen til Sovjets indiske projekt overdratt til de kinesiske kommunister, som jo kan hevde at de bare befri en kinesisk provins. Når så kommunismen er etablert, kommer de russiske kontrollører, råd- givere og «spesialister» — der som i Polen, Tsjekkoslovakiet, Ungarn og alle de andre overvundne stater. Da vil de store støttepunkter og de vidtstrakte baser ved Gudenes fjell og på de store innsjøer bli utbygget og Vest-Thibet underlagt sovjets Turkestans-kommando, som betegnende nok har hovedkvarter i byen Khotan i Sinkiang, Vest-Thibets nordlige nabo.

At man her ikke står overfor kandestøperier, viser Pandit Nehrus opptreden i FN og USA's vilje til å hjelpe India med korn i den kritiske situasjon, som landet nå gjennomlever etter tørken. De storstilte planer om finansiell hjelp til de såkalte tilbake liggende land er også et ledd i mot offensiven fra den annen verdens side. Taugtrekningen er i full gang, men mens den pågår er kravet om Asia for asiaterne reist med fornyet styrke. Og dette problem skal vi se litt nærmere på neste gang.

Voldsom opphisselse i Danmark — —

— Forts. fra side 1 —

litiske fanger, og straffrihet for de af modstandsbevægelsen udførte «likvideringer».

Dette forlig, som prof. Hal. Koch kalder «det uhæderlige Kompromis», er i det hele blevet overholdt av partierne og har i væsentlig grad modvirket, at offentligheden kunne blive bekendt med Rostockmødet Skarpest er maaske forliget blevet angrebet av landsretssagfører Lindgaard Pedersen i en artikel i «Frit Danmark» den 5. april 1946, hvor han siger:

«Den værste følge af kompromiset var dog at man maatte se paa, at de samme folk, som hadde tolerert frikræpsets oprettelse og opmuntret til indtræden deri, og som hadde oppfordret til værnemageri (krigsprofitorvirksomhed), som hadde advaret mot sabotage og fremstillet angiveri som en borgers fornemste plikt, nu fikk leilighed til aa rehabiliterer sig ved at fremsætte love, der straffede de mennesker, der havde fulgt deres opfordring. Dette var simpelthen uanstendig.»

Tilfellet Vilhelm Buhl

Olesen, s. 78: «Buhl var finansminister og fremstaaende medlem af den regering, der sendte Munch til Rostock. Den 8. april 1940 kl. 13 gav han som finansminister grænsegendarmeriet ordre til at der ikke maatte skydes ved tyskernes grænseoverskridelse. Dette var i strid med den staaende forholdsordre.

I besættelsens første aar var Buhl en hyppig gjæst hos den tyske gesandt v. Hentze-Fink. Det vakte pinlig opmærksomhed hos de andre gjæster, at han plejede at blive tilbage hos gesandtparet, efter at de andre var gaaet.

I sin radiotale den 2. september 1942 opfordrede Buhl direkte til bekæmpelse af sabotage og til angiveri af sabotører. Han sagde: «Vær med til at gøre det klart for alle, og navnlig for de unge, at den, som begaar sabotage eller hjælper med dertil eller overfor myndighederne tilbageholder viden om sabotageplaner eller undlader at medvirke til opløring af sabotage, handler ilde mod sit fædreland».

Hvor mange arrestationer og mishandlinger har Buhls tale ikke kostet de danske frihedskæmpere, fordi man trodde, at det var en regeringsvenlig — i hvert fald en tilladelig — handling at bekæmpe sabotagen. Der stod

lers agitation i Radioen». I den samme skrivelse forsvarer han samarbeidspolitikken, om hvilken han udtaler, «at ingen anden politik kunde have givet et blot tilnærmedesvis saa godt resultat. Og saaledes kunde det sikkert have fortsat indtil Krigens Slutning til Gavn for det danske Samfund». (Se: Oluf Pedersen: Den Politiske

Rostockmøtet var kjent

Mannen som visste om det som skal skjules, og som ble boikottet, fordi han ville ha amnesti eller utrenskning til tops!

Olesen s. 42: «Der var baade i Danmark og Tyskland kredse, der regned med, at besættelsen ikke var uvarslet, eller at der endog forelaa en aftale mellem de to lande herom I en skr. til statsministeren, udenrigs- og justisministeren af 14. mai 1940. (Schæstedsagen bilag 14) der her gives i ekstrakt, meddeler Christmas Møller fra en kilde som han anser velunderrettet, følgende opplysninger: «Opfattelsen i Berlin i Rigsudenriksministeriet er den, at der vitterlig har ligget en klar aftale mellem det danske Udenrigsministerium og det tyske om, at den danske regering ikke skulde modsætte sig, at Tyskland paa et eller andet tidspunkt under krigens forløp saa sig nødsaget til at tage Danmarks neutralitet under sin beskyttelse, men at denne aftale kun utilstrækkelig er blevet overholdt af den danske regering, som ikke forhindrede at der blev ydet militær modstand i Sønderjylland, og derved udsatte afdelinger af den tyske værnemagt for fare samt udsatte landets egne soldater for tiltintetgjørelse i en haabløs og formaalsløs modstand mod den tyske indmarch. Kun derved at den tyske værnemagt standsede indmarchen og afventede regeringens nærmere forholdsregler og -ordrer til den danske utvisekede den tyske

modstand under besættelsen s. 176—78.)

Etter alt forestående forstår man at general Pancke etter en fælles frokost kalte Alsing Andersen «en vældig flink fyr.» (kfr. Winding Christensens skr. av 25. mars 1947 til justisministeren).

værnemagt at der ikke blev flere tab»

Olesen s. 29: *Wehrmachts egen beretning 10.4.40:* «Paa grund af mangelfuld befalings udstedelse til de danske tropper kom det enkelte steder til mindre trefninger, men disse ophørte, da de danske styrker blev gjort bekendt med deres regerings bestemmelse om, at der ikke måtte ydes modstand.»

Winston Churchill om Danmarks besættelse.

Olesen, s. 30: «Winston Churchill har i sin bog kun følgende at sige om Danmarks besættelse:

«Danmark blev hurtigt løbet overende efter en formel modstand («a for mal resistanse»), i hvilken nogle faa gardere blev dræpt». (Overs. fra Ch.: *The Second World War, 1. The Gathering Storm, 1948, s. 466*).

Olesen fortsetter: Der kunde nævnes talrige andre enkeltheder, der viser at man fra dansk side paa forhaand hadde vedtaget ikke at yde modstand. Med tabet av kun tretten soldater blev hele landet besatt i løbet af kun to timer. Men først ved opplysning om Rostockmødet kan det danske folk blive oplyst om grunden til tyskernes uforklarligt hurtige erobring af Danmark».

Skyttes avtalen forræderi — eller ansvarsbeviste menns ønske om å redde Danmark fra ødeleggelse?

Olesen s. 43: «At Christmas Møller var klar over at der forela en saadan aftale, fremgaar ogsaa af Knud Højgaard's forklaring den 28. aug. 1947 i den parlamentariske kommission: «Christmas Møller mener, at det for ham har været en pligt under de fortvilede forhold (1940) at træde

konstatere, hvad det var, der var foregaaet i tiden før den 9. april og derefter. Han kommer gentagne ganger tilbake til det spørsmål og legger ikke skjul paa sin skuffelse i den henseende, idet han siger, at det til trods for gentagne skriftlige henvendelser til Munch ikke har været

fuldmægtig Leifer sig efter ordre til generalauditøren; han var meget forbeholden, men gav dog utryk for at politiet vidste at Danmark vilde blive besatt, og at der ikke vilde blive

gjort modstand. Formaålet med hans henvendelse var at formaa generalauditøren til at undlade at foranstalte en nærmere undersøgelse.

Den her refererede episode tyder paa, at der før den 9. april til i alle fald nogle politimestre er udgaaet en fortrolig meddelelse om, hvad der forestod, og en instruks om, hvorledes

der skulde forholdes, naar tyskerne kom.

Generalauditør Pürschel har i 1945 eller 46 udførligt redagjort for denne sag overfor den parlamentariske kommission. I ingen af de siden 1945 hidtil udkomne ti beretninger fra kommissionen findes episoden omtalt.»

Finnes samtalen mellem Himmler og Munch opptatt på lydbånd? — Munchs manglende alibi.

På grunn av den uro en offisiell «opdagelse» av Rostockmøtet eller av en forhåndsavtale om besættelsen av Danmark ville volde i det danske samfunn — og også i Norge — i dag, som ellers, har nok å grue seg til er motstanden mot en slik erkjennelse ganske virksom, naturligvis. I en artikkel i det norske Morgenbladet for 2. mars i år søker derfor en herr Ole Smith i en artikkel med den karakteristiske overskrift:

«LANDSSVIGER-OPERATION ROSTOCK»

å bagatellisere de framkomne opplysninger. Det framgår imidlertid av artikkelen den vesentlige ting at det ennå ikke er skaffet dav. utenriksminister Munch et alibi for møtedagen i Rostock den 17. mars 1940. Herr Smith skriver nemlig: «Nu avdøde utenriksminister Munch var i København lørdag den 16. mars, hvor daværende direktør Mohr talte med ham kl. ca. 11, og mener (uth. her) «at have talt med ham ved 16-tiden efter et udenrigsnævns møde». Mandag morgen var Munch igjen i utenriksministeriet. Men det er klart at til besvarelse av en slik grandios statshemmelighet måtte alminnelige borgerlige hensyn

settes til side. Intet lands historie er fri for den i den gode hensikt plaserte fortielse og konstruksjon av en høyere «sannhet». Hva vil Danmark si hvis det graves fram et lydbånd som gjengir forhandlingene mellom Munch og Himmler?

Den DANSKE, AVDØDE KONGES SPONTANE REAKSJON 9. APRIL

Olesen, s. 76: «Vor afdøde konge

Danmark var veien til Norge.

Olesen, s. 30: «Den tyske generalstab har overfor Hitler erklæret, at felttoget mod Norge ikke kunde gennemføres, dersom Danmark blot sinkede de tyske tropper i 10 timer, indtil den engelske Atlanterhavsflaade kunde naa norsk territorialfarvand.

I «Militär-Wochenblatt» nr. 45, 1941, sp. 1791 ff., skriver major i den tyske generalstab, Macher: «En av de mest avgjørende forutsetninger for at felttoget kunne lykkes, var at Danmark ble besatt hurtig og fullstendig.

var klar over at forspillet til Danmarks besættelse ikke kunde taale dagens lys, og det var Hans Majestæts hensigt at der skulde komme en regnskabs dag. Umiddelbart efter 9. april reiste der sig i dele af befolkningen en skarp kritikk mot militæret. — I denne anledning udtalte Kongen til den kommanderende general, generaløjtnant W. W. Prior:

«Vil De sige til Deres officerer, at de skyldige for begivenhedene den 9. april vil blive draget til ansvar for rigsretten, naar vi engang atter er os selv.»

Forbindelseslinjene til Norge gikk dengang utelukkende via Danmark og de danske farvann. — Allerede den 9. april kjørte de første forsterkninger til Norge gjennom Danmark ad veier og jernbaner. I de følgende uker, da der jagedes u-båter i Kattegatt, da det ble kjempet i Midt-Norge og om Narvik, da så man Danmarks betydning som kamp- og forsterkningsbasis i det norske felttog, inntil dettes seierrike avslutning i fullt omfang.»

Hvorfor tier den norske presse?

Poststyret gjeninntar —

— Fortsatt fra side 1 —

dermed skulle alt være glemt fra Statens side. Men det var dem som ville det annerledes. Det finnes alltid noen små mennesker, som har for vane å sette muldvarparbeidet i gang. Og denne gang ble det også gjort. Det ble av to uforsonlige jøssinger satt i gang en aksjon for å få samlet underskrifter på en skrivelse til Poststyret, om at fru Holter ikke måtte få postkontoret tilbake. I kaffeslabrasser og «misjonsmøter» gikk agitasjonen fra de to

en dyst for sitt nasjonale sinnelag, at hun står disse stiklerier over også. Men det er da beviser for, at onskapsfulle mennesker fortsetter kampen, selv etter at myndighetene har gitt opp! Det har vært en hard påkjenning for en mor, selv og sitte i konsentrasjonsleir og tillike se sine prektige barn måtte vandre i fengsel. Datteren tok vann og brød på Bredtvedt for å gjøre pinen kort. Og dette skal vi glemme? Det forlanges ikke lite av oss!

Landsjente,

29 år, husmorskoole, ønsker post hos enslig, ærlig herre, ung eller eldre, helst i by eller nærm. omegn. Bill. mrk. «April—mai», nr. 88.

Gårdsarbeider,

33 år, ønsker ny plass fra 14/4. Anbefalinger has. Arb. gjerne selvstendig på et mindre gårdsbruk. Opplysn. med lønnsstilbud sendes til dette blads eksp. under Bill. mrk. «Øst- eller Vestlandet» nr. 86.

Forbindelse

Hvor mange arrestasjoner og mis-handlinger har Buhls tale ikke kostet de danske frihedskampere, fordi man trodde, at det var en regeringsvenlig — i hvitt fald en tilladelig — handling at bekjempe sabotagen. Der stod en statsministers navn bag ordene .. Saaledes var Buhls innstilling saa lenge det gik tyskerne godt Da krigslykken vendte, blev Buhl en slags frihedskjemper, dog uden personlig risiko. Det var med ti millioner af statskassens midler, at han vandt sin position. Motstandsbevegelsen der var skarpt indstillet mod politikerne, blev nu blodgjort.

Buhl medvirkede ved indgaaelsen af forliget mellem politikerne og modstandsbevegelsen, hvor han sikrede sig selv posten som statsminister i «befrielsesministeriet». Efter Oluf Pedersen: «Den politiske modstand under besættelsen» var B. særligt virksom ved gennemførelsen af denne uhæderlige og ulovlige aftale.

Som statsminister i «befrielsesministeriet» har B. ansvaret for den efter 5. mai 1945 førte politik, bl. a. gjennomførelsen af de tilbagevirkende straffelove — der straffer dem, der fulgte opfordringen til angiveri og værnemageri.

Vi overlader til læsernes dom, om Buhl er egnet til fremtidig at deltage i dansk, offentligt liv», slutter Olesen sin omtale af denne aapenbart manøvreringsdyktige person.

Tilfellet Alsing Andersen

«En vældig flink fyr».

Olesen, s. 80: «Alsing Andersen blev forsvarsminister i 1935. Gennem general Withs følere hos den tyske overkommando fik han i 1938 sikker kundskab om, at Danmark under en kommende stormagtkonflikt ville blive besat af Tyskland, saafremt vort neutralitetsvårn ikke blev mer effektivt. Som forsvarsminister har han ansvaret for, at beredskapstyrken under de truende udsigter i løbet af efteraaret 1939 og vinteren 1939—40 blev reduceret fra 35.000 Mand til 13.000 mand.

Alsing Andersen bærer ansvaret for de militære foranstaltninger omkring den 9. april, han skylder en forklaring med hensyn til Middelgrundsfortets passive holdning da de tyske skibe kom; særligt maa det oplyses, hvorfor chefen blev fjernet fra fortet den 8. april.

.... Den 2. september 1943, altsaa lige efter 29. august, udsendte A. A. som foretningfører for Socialdemokratiske Forbund en rundskrivelse til socialdemokratiske hovedbestyrelse, rigsdagsgruppen, De Samvirkende Fag forbund m. fl., hvori han skarpt fordømte sabotagen, der hævdes at skyldes «kommunistisk og chauvinistisk Agitation», særligt «Christmas Møl-

var klar over at der forelå en saadan aftale, fremgaar ogsaa af Knud Højgaard's forklaring den 28. aug. 1947 i den parlamentariske kommission: «Christmas Møller mener, at det for ham har været en pligt under de fortvivlede forhold (1940) at træde ind i regeringen, og han fremhæver sterkt, at et af de forhold, som for ham har været medvirkende til, at han mente at måtte træde ind som minister, er, at han ønskede at faa

Rostockavtalens synlige resultater: Den manglende motstand. Et par eksempler.

Olesen s. 22: «Begivenhederne den 9. april 1940 og de umiddelbare forudgaaende dage viser klart, at de af tyskerne i Rostock fremsatte ønsker fuldt var taget til følge, og de militære begivenheder vedrørende Danmarks besættelse maa nu sees i et nyt lys. Det skal i denne forbindelse nævnes, at Himmler senere overfor en af de tyske meddelelser udtalte sin anerkendelse af den nøjagtighed, hvormed man fra dansk side hadde fulgt den tyske henstilling. Det er ligeledes kendt, at Himmler, da Hitler senere, paa grund af den tiltagende sabotage her ønskede en skarpere kurs i Danmark, søgte at avverge dette ved overfor føreren at henvise til den loyale maa-de, paa hvilken Danmark hadde fulgt under Doberanmødet givne anvisninger.

DET TYSKE «OVERFALL» PÅ KØBENHAVN

Det passive Middelgrundten fort
Olesen s. 22: «Landsætningen af de tyske tropper i København skete som bekendt kl. ca. 4.30 om morgenen fra to tyske handelsfartøjer, der om natten gik ind i havneløbet og lagde til ved Langelinjemolen, hvor det traf sig saa heldigt, at der netop var kajplads. Paa vejen maatte skibene, der ikke havde lods, passere et minefelt og fæstningen Middelgrundsfortet, hvis passive holdning hidtil har sævnet en forklaring.

Den 8. april om eftermiddagen var fortets dygtige og erfarne chef, orlogskaptajn A. G. Topsøe-Jensen, med korteste varsel frakommanderet sin teneste, skønt baade han og stabschefen overfor søværnskommandoen protesterede derimod. «Det skulde ske aldeles omgaaende», forklarer han. Desuden skulde der — ligeledes mod Topsøe-Jensens protest — gives almindelig landlov til det artillerikyndige mandskab.

Om det mandskab, der blev tilbage paa fortet natten mellem den 8. og 9. april, siger kystløjtnant Helge Schat-Holm: «Vi havde ikke en mand der kunde passe en kanon; ikke en af

dem, der gik vagt deroppe, havde nogensinde prøvet det for andet end fornøjelse». Den midlertidige chef, LANGHORN, viste sig ikke engang oppe paa fortet, da det blev meddelt at de tyske skibe kom; han sov videre i sin seng, og da de tyske troppeskibe viste sig med krigsflagget belyst, erklærede han, at der ikke maatte skydes. (Beretn. 2, sten. ref., sp. 297, 187, 186 og 185.)
Det er oplyst, at de tyske fartøjer var fuldstændig ubeskyttede, jfr. major Gleins artikkel i «Militär Wochenblatt» nr. 40, 1941, sp. 1651. Fra tysk side har man aapenbart regnet med at der var fri passage. (Beretning 2, aktstykker, s. 168).

dem, der gik vagt deroppe, havde nogensinde prøvet det for andet end fornøjelse». Den midlertidige chef, LANGHORN, viste sig ikke engang oppe paa fortet, da det blev meddelt at de tyske skibe kom; han sov videre i sin seng, og da de tyske troppeskibe viste sig med krigsflagget belyst, erklærede han, at der ikke maatte skydes. (Beretn. 2, sten. ref., sp. 297, 187, 186 og 185.)

Det er oplyst, at de tyske fartøjer var fuldstændig ubeskyttede, jfr. major Gleins artikkel i «Militär Wochenblatt» nr. 40, 1941, sp. 1651. Fra tysk side har man aapenbart regnet med at der var fri passage. (Beretning 2, aktstykker, s. 168).

POLITIETS FORHÅNDS- VITEN

Generalauditørens farlige spørgsmål som ikke ble besvart

Olesen, s. 28: «Følgende forhold synes å vise at politiet i forveien var underrettet om at Danmark ville bli besatt den 9. april og at der ikke ville bli ytet motstand fra dansk side. Da de tyske tropper den 9. april tidlig om morgenen kom til Vordingborg, møtte daværende oberstløjtnant Aage Wulf Have byens politimester, Ejner Borberg, der udtalte, at oberstløjtnanten ikke behøvede at skynde sig, for der skulde ikke gøres modstand. Da denne besked blev givet, forinden kapitulationsbeslutningen var truffet paa Amalienborg, indberettede oberstløjtnanten episoden til krigsministeriet hvor generalauditor PURSCHEL blev bekendt med sagen.

Han fandt det rigtigst at iværksette en undersøgelse og udbad sig i juli maaned 1940 en uttalelse fra rigspolitichef Thune Jacobsen. Denne blev meget ilde berørt av generalauditørens henvendelse og gav telefonisk den besked, at den sag skulde der ikke tages for massivt paa; rigspolitichefen vilde nødig skrive om sagen og ogsaa ugerne udtale sig om den i telefonen, men vilde sende en politiembedsmand til generalauditøren, der kunde give nærmere, underretning. Nogle dage senere henvendte politi-

et av to uforsonlige jøssinger satt i gang en aksjon for å få samlet underskrifter på en skrivelse til Poststyret, om at fru Hølter ikke måtte få postkontoret tilbake. I kaffeslabrasser og «misjonsmøter» gikk agitasjonen fra de to jomfruers side ganske livlig. Den ene var en avdanket telegrafistinne og den annen en lærerinne. Selv om disse snart har nådd støvets alder, tror jeg nesten jeg tør forsikre, at de er jomfruer, for «Amor» har nok faret hus forbi, der hvor disse har regjert. Og derfor er det ikke å fortenke dem i, at de er blitt litt sumavede og kan pønske ut all styggedom mot sin medmennesker. Men man håper, at denne deres aksjon ikke får noen følger for poståpnersken, fru Holter. Hun har i så mange år stått alene med sine barn og kjempet mang-

«8. Mai»

Postgiro: 81827

Bodø kretsfengsel

Frontkjempere og mine unge venner, som var innsatt i Bodø kretsfengsel sommeren/høsten 1945, bes sende meg sine adresser.

Bill. mrk. «Per», nr. 81.

«Vi er ikke forbrytere»

koster heftet kr. 10.—, innbundet kr. 14.—. Ved kjøp av 10 eksemplarer eller mere 20 % rabatt.

Arne Bergsvik, Billingstad.

Kontordame

Kontorpost på Østlandet ø. av allsid. dame, øv. kassa/bokh. Reflekt. også samarb. mot kap.innsk. Umøbl. vær. må skaff.

Bill. mrk. «Våren 51», nr. 89.

Produsenter

Agenturfirma i Oslo ønsker forb. med produsenter etc. Alt har interesse. Bill. mrk. «Provisjonsbasis», nr. 87.

Dersom De

har bruk for flettverk-gjerde så husk meg med Deres bestilling og det i dag. Min virksomhet er avhengig av kontinuerlig levering. Jeg fører de vanlige mark-sørrelser og høyder til dagens priser. Skriftlige forespørsler besvares omgående.

Da tråsprisene stiger jevnt, er den hurtigste bestilling den absolutt billigste.

Gjerdefabrikken Grei,
Thor H. Sandorf,
Kolbotn

har vært en hard pangsøking for en mor, selv og sitte i konsentrasjonsleir og tillike se sine prektige barn måtte vandre i fengsel. Datteren tok vann og brød på Bredtvedt for å gjøre pinen kort. Og dette skal vi glemme? Det forlanges ikke lite av oss!

L.

Bekjentskap

Forhenværende frontkjemper ønsker bekjentskap med N.S.-jente mellom 20 og 29 år. Danser ikke, ellers interessert i nesten alt. Foto ønskes. Bill. mrk. «Lykken finnes nr. 72».

Smoking

str. 50, tils. Bill. mrk. «Uten merker», nr. 90.

PENGER — PENGER

Dyktig forretn.mann ønsker lånt 5—3000 kroner, snarest. Gode inntekter. Betyggende sikkerhet. Bill. mrk. «Landssviker» nr. 85.

Forbindelse

med en ærlig, liketil og dyktig NS-kvinne, s. av frontkj., 38 år, sk. u. fangensk., for felles start av nytt hjem og en bedre framtid. Bill. mrk. «Foto vedl.» nr. 91.

Gartner

som kan ta på seg å drive mitt utsalg med binderi på Otta, kan få plass straks.

Gartner Blakar, — Otta.

Bekjentskap.

Bondegutt, 25 år, ønsker bekjentskap med en landsjente som er ærlig og har humør.

Bill. mrk. «Påske» nr. 84.

Arbeid — bestyrelse.

Arbeid på eller bestyrelse av gårdsbruk ønskes av en med gårdsbruk erfaren og pålitelig mann.

Bill. mrk. «Sør-øst-vestland», nr. 83.

PÅSKEN

Husmannstue i Telemark opppusset, med soverom og klær samt kjøkkenutstyr, plass til 5 pers. bortleies i påsken, kr. 75.—

Halvor Vrålstad,
Bostrak p.o., Drangedal st.

Jentor.

Kven har bruk for ein NS-kar som er ferdig med straffa og no er eineboar på ein liten, men uvanleg fin gard.

Bill. mrk. «Gard, nr. 78».

Husholderske

frisk, snild, pålitelig, ung el. eldre tilbys selvst. still. nå el. senere. 2 voksne, 1 åtteårs barn. Sentralt Bill. mrk. «Nær Oslo», nr. 79.

Liten gård,

15 mål. Gode hus, samt to kuer og sæter, bortforpaktet fra våren. Helst flere år.

G. O. Rogne,
Kollstad p.o. Valdres

Leilighet

Møblert 2½ v. leilighet blir disponibel fra 1. juni i år for den som kan yte et lån for emigrasjon. Ca. kr. 8—10 tusen. Vestlandet nær Bergen. Bill. mrk. «Leilighet nr. 73».

Nordmørspostens Trykkeri

Hva sier Gerhardsen til dette?

Tre italienske spesialarbeidere ved en norsk fabrikk ble truet med sparken, hvis de ikke satte ned arbeidstempoet

Det var fagforeningens tillitsmann som ga denne advarsel

EN KORRESPONDENT til Milano-avisen «Corriere della Sera» for 19. januar sier oss noen sannhetsord om den norske arbeidseffektivitet og de økonomiske resultater etter krigen. Vi serverer dem som en bitter pille — usukret.

Utgangspunktet for korrespondentens betraktninger er en episode fra virkelighetens verden, en av de episoder som inntreffer i Norge, men sjelden finner veien til pressen. Tre italienske spesialarbeidere ved en norsk fabrikk ble truet med sparken, hvis de ikke satte ned arbeidstempoet. Italienerne ble, etter sine forutsetninger, meget forvirret, og vel også forskrekket og framla saken for sin konsul. Det var fagforeningens tillitsmann ved fabrikk, som hadde gitt dem en meget ublid advarsel: Hvis de hadde tenkt å ødelegge arbeidsplassen og gjøre det vanskelig for de norske arbeidere å bedre sine kår, så hadde de tatt skammelig feil. Hvis de ville bli, måtte de innrette seg på at her i landet skulle det arbeides lite. Det opplyses ikke hvilket råd, den italienske konsul, som har mange års erfaring i Norge ga, men de italienske arbeidere bøyd seg og har nå avfunnet seg med det tillatte tempo. Saken er således nå ordnet på den beste måte for alle parter, og det skulle ikke være mer å skrive om den, men den italienske korrespondent skriver litt omkring episoden:

Norge er et land, sier han, hvor det er forbudt for arbeidere å ta i. Der er en hel lovgivning med tilhørende trykte reglementer, som har et eneste formål: for enhver pris å spare så meget som mulig på arbeidernes krefter. I ethvert yrke, i enhver arbeidsvirksomhet, i hvert enkelt slags arbeide er det en stor fiende, det er han som har degenertert fra marxisme til stakhanovisme. Fagforeningene sender ut de mest detaljerte og

sosialistiske fellesskap fornektes.»

ALLE NORDMENN ER DELVIS SYSSELSATT

Det er et lykkelig samfunn sett ovenfra. De norske sosialister, som ennå er oppfylt av sosialismen — foruten ofte av snaps og en del andre småting — ser ut til å være fast bestemt på å bruke all sin evne og innsikt, ikke på å oppnå lønn i forhold til arbeidsproduktet, men på å redusere arbeidseffektiviteten. — Ved juletider, når hele nasjonen ikke frambyr selv det minste symptom på aktivt liv, slår arbeiderne alle rekorder med hensyn til skoft. Feilen ligger ikke utelukkende i den sosialistiske oppdragelse, men stammer fra den sabotasjementalitet som henger igjen etter den tyske okkupasjon. Men under de foreliggende omstendigheter er det ikke helt ærlig når nordmennene skryter av at de ikke har arbeidsløse. I en viss forstand er alle norske arbeidere delvis arbeidsløse, og de er en atskillig større belastning på nasjonens samlede økonomi, enn de to millioner arbeidsløse i Italia. Mot Italias to millioner arbeidsløse står 43 millioner flittige arbeidere, men alle halvt sysselsatte nordmenn hviler i sin helhet på staten, og det på et tidspunkt som ikke kunne være ugunstigere og ubeleiligere for eksperimenter, selv fornemme sosialistiske eksperimenter. Norge har ennå igjen en del rasjonering, butikkene i Oslo er de magreste i Skandinavia. Det er lite kaffe og enda mindre sukker. Landets økonomi og handel er — tross handelsflåten — ikke

Mitlauferen.

Av disponent S. D. Lilleide.

8. Mai har vært og er fortværende en trøst, og livgivende kilde for mange nordmenn, og hvis den skal fortsette å være det, er det nødvendig å holde rene linjer.

Med stigende forbauselse har jeg sett at også Anders Lange er begynt å luften seg i «8. Mai» spalter. Skal vi da aldri bli kvitt disse evige Mitlauferne av typen Anders Lange, hvorfor skal «8. Mai» være behjelpelig med å skape deislags folk en plattform igjen. Anders Lange kan simpelt hen ikke leve uten å fingre med ting han ikke forstår. Han er patriot og elsker av Norge, javisst, men mest elsker han seg selv. Han er klar over at han har falt mellom 2 stoler, og forsøker derfor å ro seg iland med tull og tøy, og Churchills idealer. Har man hørt make til sludder. Nei, Anders Lange, ta skjeen i vaker hand, og gå hjem og legg Dem. Vi har ikke bruk for Dem, og Deres tidligere geliker i tjuvefronten.

Hvilke «vi» representerer De bortsett fra Dem selv forresten? Det er unødig å svare. Det blir ikke folk av Deres type som redder Europa fra Sovjetismen.

Personlig har jeg forlenget gjennomskuet Deres svada, jeg har truffet folk av Deres type på de utroligste steder. Til og med på Ilebu var der noen få stykker, de gikk der under navnet «Bolsjigjengen» såvidt jeg husker. Det er mulig de nå er kommet i ett annet gjeng. Tiderne forandrer seg jo, og Mitlauferne med dem. Hvilke Frontkjemper er det forresten som snakker om hevn. Nei, den saken tenker jeg vi lar «jössingene» være alene om.

Deres ideal Churchill, var det som utleverte Europa til Sovjet, og det var samme mann som drog Norge med i krigen. Han har selv sagt det. Når De er kommet til sannhets erkjennelse, og gått i Dem selv, er De velkommen som alle andre nordmenn, men heller ikke før, og legg Dem disse ord av Ibsen på minne. Hva du er vær fullt og helt, og ikke styk

Jeg mere korrump staten er — desto flere lover

Vårt arbeid!

O DA, det er helt riktig som det står i overskriften. De er v a r t arbeid det er tale om. Det er arbeidet for v a r felles sak det gjelder. Arbeidet for at de som urettelig er skjøvet utenfor det normale samfunn, kan få sin rettslige, sosiale og økonomiske oppreisning. Det er det som er v a r t arbeid.

Ingen av dem som omfattes av dette arbeides mål har lov til å holde seg utenfor. Ingen har lov til å slå seg til ro med at «det der greier nok de karene som har satt alle hensyn til side og gitt seg ut i kampen». I vår oppreisningskamp står vi overfor en «dugnad» av uvanlige dimensjoner, en «dugnad» som krever innsats av alle som én såsant man ønsker at resultatet skal bli tilfredsstillende. Ti kraftige never kan sikkert gjøre godtarbeid. Men tusen neven — ti tusen — kan makte så meget mer. Og det er just det som må til.

Vårt Forbund har forlenget lagt sine taktiske og strategiske planer. Som uomgjengelige forutsetninger, for arbeidet med disse planer har vi etter evne søkt å mobilisere sundt vett og rimelig sindighet pluss en god del tålmodighet. Det er sikkert etter vanlig norsk lynne mer tiltalende med brautende armsving og fandenivoldske klask på helene. Slikt regner enkelte for tegn på mot og initiativ. Se, sier de og knegger fornøyde i skjegget, det err gutten sin det! Han er såmen ikke skvetten av seg!

Vel, enhver får selv velge sin egen form. Vi i Forbundet har valgt vår. Og vi for vår del nærer ingen tvil om hva som er riktigst. Misforstå ikke! Vi er ikke så tertefine at vi tar avstand fra ethvert offensivt utfall mot motstanderne, selv om neven i øyeblikket måtte være utstyrt med jernkno. Også det kan til sine tider ha sin berettigelse når en ikke med rimeligere midler kan nå samme resultat. Men det måbare ikke utarte til slagsmål for slagsmålets skyld. En må ikke se seg på bli

heten med i spillet. Og man kan være forvissnet om at vi har ikke gjort det uten bevisst overlegg. Det er mange skjær som skal rundes og det skal tas omsyn til flo og fjære. Kaster en draffene overbord og gir en god dag i fyrlykter og sjømerker, bare for å ta beneste veien, da har en kjørt seg selv og alt i senk før en vet ordet av det. Og — når alt kommer til alt, så er det dog bedre å komme fram selv om det koster litt tid enn ikke å nå fram i det hele tatt.

Jeg vet at det sitter ennå massevis av meningsfeller rundt om i det hele land som finner seg best tjent med å innta en «avventende» holdning. Dette er på sin måte like galt som å kaste seg ut i formålsløse og selvødeleggende slagsmål. Jeg vet nok at det heter at «den venter ikke forgjeves som venter på noe godt». Men ordtaket holder ikke bestandig stikk. Jeg vil heller minne om et annet som jeg mener rummer mer både av mening og sannhet: «Hjelp deg selv, så hjelper deg Gud!»

Den dugnaden vi i øyeblikket står overfor, har bud til oss alle. Også til deg som nettopp nå leser disse linjene. Forstår du at Forbundets linje er den som sikrest vil føre oss til målet, så rekker du oss også din hjelpende hånd. Slutt opp om Forbundet, vær med og arbeid på v a r egen sak. Hvordan du vil gjøre det, står til deg selv. Svikt bare ikke fellesskapet! Vær med i fylkingen! Følg din samvittighet! Var du vår gode felle i tidligere tid, så er jeg ikke i tvil om hva din indre stemme byr deg å gjøre også i dag!

Forb.sekr.

fangebehandling på Grini kontra Ilebu etc. etc. er av underordnet interesse i forhold til dette vesentlige synspunktet.

Oss imellom er alt dette klart og kjent inntil det selvfølgelig. Nå er det altså tale om å drøfte

UKEN

TIDLIGERE

oberltøyntant Laun i fallskjermvåpenet har i Hamburg overfor representanter for pressen imøtegått påstanden om at general Ramcke har brutt sitt æresord ved å flykte fra Paris. Ramcke har ikke brutt sitt æresord av den gode grunn at hans æresord aldri er blitt avkrevd ham. (Die andere Seite, febr./51).

STATSMINISTER ATTLEE

har meddelt president Truman at Storbritannia vil få mere enn 2 millioner arbeidsløse hvis Amerika ikke hjelper med mere råmaterialer, skriver en politisk medarbeider i Sunday Dispatch (4.3.51) under en femspaltet overskrift.

TYSKERE SOM ER

dømt for krigsforbrytelser ved franske retter, har ingen utsikt til å bli benådet. En talsmann for det franske utenriksministerium meddelte 15.2. at hans regjering ikke har til hensikt å revidere dommer over tyskere. (Europa-Kurier.)

FIRE NYE LOVER

som fastsetter straff for oppvigleri mot den britiske regjering såvel som mot regjeringen på Kypem, trådte i kraft på Kypem 21.2. (Daily Telegraph).

CA. 800 TYSKE

soldater, fra menig opp til general, sitter fremdeles i franske fengsler. (Die andere Seite, febr./51).

MENS DET ENNA

ikke er avgjort om de syv tyske krigsforbrytere i Landsbergfengslet vil bli henrettet, eller om de vil bli benådet, lar det omsorgsfulle fengselsstyre fanger, under oppsyn av polske vakter, grave nye graver på fengslets gravsted. (Der Spiegel, nr. 8/51).

DE SISTE

gjenlevende 800 tyskere i Swinemünde er nå blitt utvist av Polen. (Europa-Kurier.)

FRANSKMANNEN

Maurice Bardèche som på grunn av

neget som mulig på arbeiderne krefter. I ethvert yrke, i enhver arbeidsvirksomhet, i hvert enkelt slags arbeide er det en stor ende, det er han som har degenertert fra marxisme til stakhanovisme. Fagforeningene sender ut de mest detaljerte og nøyeregnende håndbøker med forklaring på hvor mange mursten en murer har lov til — maksimalt — å legge på 8 timer, hvor mange meter elektrisk ledning en elektriker kan rekke osv. — uten å forbryte seg, «og jeg tror også det er fastsatt i direktivene hvor mange dråper olje det kan passere fra smørehullet til maskinen uten at det

for eksperimenter, selv fornemme sosialistiske eksperimenter. Norge har ennå igjen en del rasjonering, butikkene i Oslo er de magreste i Skandinavia. Det er lite kaffe og enda mindre sukker. Landets økonomi og handel er — tross handelsflåten — ikke av de mest glimrende. Betalingsbalansen er passiv overfor nesten alle andre land, men arbeiderne fortsetter å arbeide lite. Statistikken viser en øking i produksjonen i alle fag i forhold til 1939 — forholdet er universelt og skyldes utelukkende 11 års framskritt — men statistikken viser også at gjenreisningen er en av de langsamste i Europa.

K. H.

selv sagt det. Når De er kommet til sannhets erkjennelse, og gått i Dem selv, er De velkommen som alle andre nordmenn, men heller ikke før, og legg Dem disse ord av Ibsen på minne. Hvad du er vær fullt og helt, og ikke styk kevis og delt».

S. D. Lilleide.

Meske bringer først og fremst tanken hen på mat, og det bringer meg til å minnes svartebørsen.

Jøssingparolen sa at det var riktig å forsyne seg på svartebørsen. Det skulle visstnok være en form for kamp mot tyskerne, en utrolig behagelig form for patriotisk innsats. Å nære skrupler i den forbindelse kom altså ikke på tale for en god jøssing, tvertimot.

For oss NS-folk stillet det seg helt anderledes. Vi kunne ikke snakke oss bort fra vår klare plikt til å være lojale mot de lovene som ble gitt. Pris- og rasjoneringslovene stod ikke i noen særstilling. De var til for å bli tatt alvorlig. Derfor var det langt kjedeligere for en NS-mann å få en prissak på halsen enn for en jøssing. Heller ikke skjønte vi at tyskerne kunne bli skadelidende om man dro ut og kjøpte en stek hos en bonde. Tyskerne rekvirerte like fullt det de trengte. Det var innehave av kjøttkort som skulle hatt steken.

Selv om vi innrømmer en viss margin for lojalitetssvikt hos en og annen, blir det faktum tilbake at vi levet ytterst nøysomt og tarvelig under okkupasjonen, nøysommere enn f. eks. våre jøssingnaboer og ditto bekjente. Vi strevet og vi slet, spiste sildeka-

neven i øyeblikket måtte være utstyrt med jernkno. Også det kan til sine tider ha sin berettigelse når en ikke med rimeligere midler kan nå samme resultat. Men det må bare ikke utarte til slagsmål for slagsmålets skyld. En må ikke se seg så blind på trær at en ikke øyner skogen! Sett farten opp, sier de utålmodige. Trekk inn bremsene og få klampen i bann! Skaff oss fram til «resultatene» snarest mulig!

Jeg har pekt på ovenfor at vi i Forbundet har tatt tålmodig-

ker, pyntet på slitte klær, håpet på økende forståelse og ble stadig skuffet. Å snakke om at vi mesket oss kan ikke kalles en overdrivelse. Det er å stille saken helt på hodet.

Nå vil en jøssing si at dette var svært mye engleren uskyld på ett brett.

Sant nok. slik var det.

Gjorde vi da ingen feil?

Det gjorde vi nok, gudbedre.

Men de lar seg ikke lokalisere uten at vi stiller oss på vår generallinje og ser våre handlinger derfra.

Generallinjen var å samle alle villige krefter for å skaffe vårt folk — oss alle — den best mulige plass i det åndelige og materielle Europa som ville vokse fram hvis den nasjonalsosialistiske ideologi seiret. Det var håpets og troens og kjærlighetens linje.

De av våre handlinger som tjente dette formålet, var riktige. Når de motvirket dette formålet, var de gale.

All den kjedsommelige småtrette om de respektive parters overgrep og skurkestreker, om

fangebehandling på Grini kontra Ilebu etc. etc. er av underordnet interesse i forhold til dette vesentlige synspunktet.

Oss imellom er alt dette klart og kjent inntil det selvfølgelig. Nå er det altså tale om å drøfte disse tingene med jøssinger, i håp om å kunne berede en utsoning i borgerkrigen mellom norske sinn.

Men her er igjen noe å bemerke.

Vi på vår side kjenner den demokratiske tankegang og atmosfære til bunns. Det er ingenting å rose seg av. Vi er alle oppvokset og mer eller mindre tildannet i denne tankegangen og denne atmosfæren, så det skulle bare mangle. Det er ingen kunst å oppfatte jøssingresonnementene. Det som skiller oss fra jøssingene i så måte er at vi finner disse resonnementene forkastelige og ikke prisverdige.

Derimot er det til overmål tydelig at jøssingene ikke forstår oss. De kjenner ikke vår tankeverden. De har aldri foretatt seg noe for å lære den å kjenne. Derfor er det vanskelig inntil det umulige å utveksle meninger med dem. Hvis det skal bli mulig, må visse forutsetninger være tilstede. De behøver selvsagt ikke være enige med oss. For denne sakens skyld kan de være like steile som noensinne. Men de må påta seg det tankearbeid og den innlevelse som er nødvendig for at de kan oppta i fantasien våre begreper, forestillinger og tankeføring, kort sagt vår totalanskuelse. Da først kan det ha en hensikt at vi drøfter våre feilhandlinger under okkupasjonen med dem. Ikke før.

NS-mann.

DE SISTE

gjenlevende 800 tyskere i Swinemünde er nå blitt utvist av Polen. (Europa-Kurier.)

FRANSKMANNEN

Maurice Bardèche som på grunn av sin bok «Nuremberg ou la Terre promise» («Nürnberg eller det lovede land»), har vært stilt for retten anklaget for «Retterdiggjørelse av mord», er frifunnet. (Die andere Seite, febr./51).

BERLINAISEN «DER TAG»

ansl. tallet på russiske tropper i østsonen til 28 divisjoner eller 620,000 mann. Avisen setter flystyrkene til 340 jetjagere og 280 moderne bombefly. (Daily Mail).

I HOLLAND ER

fire dødsdømte tyskere ved kongelig forordning benådet til livsvarig fengsel. — Dommen over den tidligere tyske øverstkommanderende i Holland, Christiansen, er nedsatt fra 12 til 8 år. Han vil bli løslatt den 13. mai i år. I Holland er det vanlig at fanger, også tyskere, løslates etter to-tredjedels soning. (Die andere Seite, febr./51).

DEN SVEITSISKE

regjering offentliggjorde fredag et dekret om kontroll med eksport av strategiske varer. Regjeringen vedtok i desember et dekret om kontroll med strategisk import. (Aftenposten 3.3.51).

NESTEN EN MILLION

menn og kvinner tjenestgjorde i forsvaret pr. 1. jan. i Storbritannia. (Manchester Guardian).

THE ATHLETIC ASSOCIATION

i Boston, U.S.A., tillot ikke åtte koreanere å delta i det årlige maratonløp. Koreanerne hadde i sin ansøking skrevet at de for anledningen ville få permisjon fra det militære. Presidenten i Boston Sportsforbund uttalte: «Mange av våre egne idrettsmenn er blitt innkalt for å kjempe i det fjerne Korea. Koreanerne selv blir fritatt for fronttjeneste. Er ikke det paradoksalt?» — Tre av koreanerne hadde året før besatt de første plassene i Bostonmaratonløpet. (Der Spiegel, nr. 8/51).

kvinner under en okkupasjon og røveri av private hjem?

Det er vel på tide at det skjer noe effektivt for å trygge våre hjem før en ny okkupasjon inntreffer?

«Hast» i Dagbladet er så flink til å gå i brodden for kvinnene, så jeg håper på hennes støtte til å få satt kvinneorganisasjonene i sving med appeller til myndighetene.

TOLA.

Dagens spørsmål:

Erkjennelse fra begge sider

Anders Langes artikkel i 8. Mai for noen uker siden om erkjennelse fra begge sider har beveget signaturen S. L. til bl. a. å antyde noen eksempler på feil som ble begått fra vår side under okkupasjonen.

Selve hovedspørsmålet — erkjennelse fra begge sider — er overmåte innviklet og vanskelig, rent bortsett fra de sterke følelsesmessige hensyn som spiller inn.

Desto mer er det om å gjøre at det som sies om de faktiske forhold iallfall rommer en kjerne av sannhet.

S. L. sier bl. a.: «Vi følte vi hadde rett, men ble ofte svimmel av makten og mesket oss i «ly av bajonettene».

Så usant må man ikke få tale i viktige spørsmål uten å bli motsagt.

Vi, det er NS som helhetsbilde. På annen måte er det ikke lov å bruke ordet. Ett og annet unntak i syd eller nord kan ikke føres som argument.

Det er tvilsomt om det overhodet er riktig å si at vi hadde makt. Hvis vi likevel sier det, for enkelthets skyld, så må det presiseres at vi iallfall ikke hadde annen makt enn den som følger med en midlertidig bobestyrrelse. Vi påtok oss den ytterst ubehagelige oppgaven å la oss presse fra to kanter, for kanskje å kunne redde en situasjon som var miserabel for hele nasjonen. Vi la an på å redde den både på kort og på lang sikt. På den ene siden stod — eller lå — et befolkningsflertall som daglig ble hisset opp av en målbevisst ledelse til å se på oss som noe ganske annet enn det vi var. På

den andre siden hadde vi okkupasjonsmakten. Dens nærvær og maktutøvelse virket umiddelbart krenkende, ikke spesielt fordi den var tysk, men fordi den var fremmed. Dertil kom at den stadig forsøkte å presse igjennom sine medbragte meninger om hvordan et land skulle styres, i stort og i smått. Det følte ofte som et sisyfosarbeid å stå imot dette trykket.

Nettopp fordi vi stod i en så aldeles særegen og sårbar stilling overfor våre landsmenn, følte vi det som et anstendighetskrav å vise forsiktighet og beherskelse selv overfor direkte provokasjoner. Den som skriver dette var ordfører i en av landets større kommuner og hadde dessuten overordnet stilling i sentraladministrasjonen. Spørsmålet var stadig om vi kunne slippe å ty til maktmidler. Hvor mye fant vi oss ikke i? Hvor mye avstod vi ikke fra? Usikkerheten var vår svakhet, ikke maktbrynden. Så hendte det da i endel saker at vi stod med ryggen mot veggen. Enten måtte vi trekke oss helt ut eller forsøke å rydde motstanden i stridspunktet. Da valgte vi det siste, for vår oppgaves skyld og av ingen annen grunn. Sannheten er at vi utøvte våre midlertidige beføyelser på en måte som iallfall ikke var preget av maktsyke, hvilke svakheter den ellers kunne være beheftet med. Den som er «svimmel av makt» oppfører seg sannelig anderledes enn vi gjorde.

Så var det meskingen. Det er litt uklart hva det menes. En utdyping av de forskjellige mulige tolkninger lar jeg stå hen-

Okkupasjonekstroppene i Vest-Tyskland har etterlatt seg 250,000 barn.

I den første tid etter okkupasjonen hørte voldtekt til dagens orden. Private hjem ble plyndret for alt soldatene hadde lyst på

En ny arbeidsoppgave har melgt seg for våre kvinneorganisasjoner

Det er forferdelig å lese «Revue» i Frankfurt, hvor det fortelles om at okkupasjonekstroppene hittil har etterlatt seg omlag 250,000 uekte barn. Dette bekreftet også en tysk mor som forleden var i Norge i noen uker. Hun kunne fortelle, at da Vest-Tyskland ble okkupert etter kapitulasjonen, var det noen lovløse dager for okkupasjonekstroppene. De unn-

sa seg ikke for å gå inn i private hjem og plyndret hva de hadde lyst på. Og voldtekt hørte til dagens orden. Forholdene var redselsfulle, sa hun. Og når man så leser at det allerede er en kvart million uekte barn etter okkupasjonekstroppene, så må man be Gud bevare seg for å bli okkupert. Men når forholdene er slik i Vest-Tyskland, hvordan

ser det da ikke ut bak jernteppet, hvor Sovjet-troppene herjer?

Kan ikke våre kvinneorganisasjoner i humanitetens interesse rette en kraftig appell til Forenede Nasjoner om å ta fatt på dette problem, hvordan man skal kunne demme opp for all skjendelse mot uskyldige